

Toà án Vi t Nam đã quen x các v án chính tr l y l

Cù Huy Hà Vũ ra tòa hôm 4/4/2011

Phiên tòa x ti n s Cù Huy Hà Vũ đã k t thúc hôm 4/4/2011 v i b n án 7 năm tù, 3 năm qu n ch . Đã có r t nhi u bài bình lu n, phân tích v phiên x , v b n án cũng nh cách hành x tùy ti n c a nh ng ng i c m cân n y m c Vi t Nam.

Đ giúp b n đ c tìm hi u quan đi m c a các lu t s h i ngo i v i phiên tòa v a r i, chúng tôi có g i câu h i t i m t s lu t s .

Ba câu h i đ c g i ph ng v n là:

1- Phiên tòa x ti n s Cù Huy Hà Vũ v a đi n ra v i nh ng tình ti t ch a t ng x y ra tr c đó nh 1 lu t s bào ch a b đu i, 3 ng i b tòa. Ông nh n xét gì v phiên tòa?

2- Qua phiên x ti n s Hà Vũ cũng nh b n án 7 năm tù 3 năm qu n ch , theo ông, h th ng

t pháp Vi t Nam có th hi n s ti n b gì không sau 25 năm đ i m i và đ c bi t sau 5 năm gia nh p WTO?

3- Nh ng lu t s g c Vi t n c ngoài có th làm gì đ giúp đ cho nh ng ng i b t đ ng chính ki n Vi t Nam khi ph i đ i m t v i nh ng phiên tòa nh v y?

Ph n tr i c a các lu t s :

Lu t s Tr n Thanh Hi p: Paris, Pháp qu c

1- Dùng pháp lu t và tòa án chân chính dân ch đ th c hi n công lý cho xã h i đó là m t trong nh ng phát minh chót c a nhân lo i văn minh trên đ a h t nhân quy n, dân quy n. B i th , mu n đ c coi là m t phiên tòa x ng đáng v i tên g i này thì ph i là m t khung c nh văn hóa trong đó th t s có s “xét x công b ng”, nh đã đ c đ li u n i đ i u 10 c a B n Tuyên Ngôn Qu c t Nhân Quy n 1948 và n i đ i u 14, Công c v các quy n Dân s và Chính tr 1966, theo đó “Ai cũng có quy n, trên căn b n hoàn toàn bình đ ng, đ c m t tòa án đ c l p và vô t xét x m t cách công khai và công b ng đ phán x v nh ng quy n l i và nghĩa v c a mình, hay v nh ng t i tr ng hình s mà mình b cáo bu c”.

Do đó, tôi cho r ng không th g i là “phiên tòa” vi c nhà c m quy n Hà N i, ngày 04-04-2011 v a qua, đ a Ti n sĩ Cù Huy Hà Vũ ra tr c công c đàn áp c a h mà h g i là tòa án, đ “đ u t”, đ i nh ng hình th c m i, và chính th c hóa vi c đã b t giam trái phép Ti n sĩ Vũ t tháng 11 năm ngoái. Tôi coi đó là m t màn tu ng bi-hài-k ch mà ng i vi t k ch b n không có tay ngh , các di n viên l i r t t i đ , chánh th m đóng luôn c vai công t , b t ch p nh ng qui t c xét x do chính ch đ đã đ t ra, không ng n ng i xâm ph m thô b o và tr ng tr n nhân quy n c a dân chúng ngoài tòa án, c a b cáo cũng nh c a lu t s c a b cáo trong phòng x , th m chí còn tr c xu t lu t s ra kh i n i x khi lu t s công khai đòi ng i ng i x ph i áp đ ng lu t t ng hi n hành. Ph i nói r ng không h có “xét x công b ng” mà ch có m t màn tu ng “b t mi ng” ng i b x đ áp đ t nh ng hình ph t hình s xâm ph m nh ng nh ng qui ph m pháp lý v nhân quy n mà chính Hà N i đã tham gia và cam k t tôn tr ng k t năm 1977 Hà N i đ c ch p nh n làm thành viên c a Liên Hi p Qu c. Cách ng x b ng b o l c tr n tr i và l m quy n thi u văn hóa, thi u văn minh nh v y đã, thêm m t l n n a, ph i tr n ra tr c đ lu n qu c t và qu c n i, m t th c c a m t b máy c m quy n c ng s n phi-pháp, phi-nhân-quy n và phi-công-lý.

2- Dĩ nhiên k t khi b máy c m quy n c ng s n Hà N i đ c m đ ng đ t ng b c h i nh p vào c ng đ ng qu c t thì đã có m t s thay đ i trên đ a h t t pháp, nh ng không th nói đã có “t i n b ”. Đành r ng bây gi không còn th y nh ng ngh ch c nh khó coi là c qu c h i l n Nhà n c, tòa án, lu t s , công an v.v... xúm l i “b h i đ ng” kh ng b các nh n v t ly khai, đ i l p. Bây gi đàn áp đã di n ra đ i nh ng hình th c “tinh vi”, “khôn ngoan” h n. Nh ng tinh vi và khôn ngoan không ph i đ th c hi n công lý mà là đ che gi u đ i nh ng b ngoài có v “h p pháp” nh m đánh l a đ lu n qu c t , ch không ph i đ c i thi n cho thân ph n nh ng ng i b tr mà t t c nh n quy n cũng nh dân quy n đã b t p đoàn cai tr tr ng tr n t c đ o t. Tôi nghĩ ph i nói ch ng nh ng không có t i n b mà l i có “thoái b ”. Tôi xin m n “c m t ng” c a Ls. Nguy n Th D ng Hà đ nh n đ nh v s thoái b y: V di n t i n phiên toà hay nói đúng h n là cái vi c s p x p ra đ có cái v án c a Cù Huy Hà Vũ ch ng l i nhà n c CHXHCNVN nh ông Cù Huy Hà Vũ đã nói ngay khi phiên toà cho phép ông đ c phát bi u, ông đã nói luôn là: “Tôi bi t r ng”... (anh y nói nguyên văn) là “...cái v án Cù Huy Hà Vũ này đ c dân đ ng lên đ ch ng l i tôi”. Cho nên sau đó qua ph n th t c xét h i ph n tranh t ng, t t c t lúc đ u cho đ n lúc cu i đ u hoàn toàn vi ph m t t ng, vi ph m pháp lu t; và vi c thu th p ch ng c cũng nh theo anh Cù Huy Hà Vũ đã nói và lu t s cũng đ u nói, cũng nh tôi khi đ c làm lu t s cho anh y cũng nh tôi là v anh y đ u bi t: vi c thu th p ch ng c là sai, có th nói là hoàn toàn sai trái, thì nh ng tài li u thu th p trái ch ng c đó không th nào là tài li u h p pháp đ bu c t i anh y c . Cho nên m t v án, m t phiên x có th nói là thu th p ch ng c , dân đ ng t t c ... đ u là do lý trí c a ng i làm nên v án, nên không th nào nói b n án này có th là công b ng và đúng pháp lu t đ c.

3- Nh ng lu t s g c Vi t n c ngoài không mong gì h n là giúp đ cho nh ng ng i b t đ ng chính ki n trong n c. R t t i c nh ng lu t s này không có đ c nh ng đi u ki n thu n t i n đ thi hành s giúp đ y tr c nh ng tòa án c a ch đ . B i l không đ c phép bnh v c cho h ngay khi h b kh i t r i truy t , và nh t là bi n h cho h khi h b đ a ra tòa đ g i là xét x . Vòng vây c a ch đ c ng s n đã cách ly nh ng ng i ly khai, m t cách nghi t ngã, đ i v i bên ngoài. Nh v y ch còn cách là các lu t s g c Vi t s lên t i ng t cáo tr c đ lu n qu c t nh ng đ i x b t công thô b o và phi pháp mà nh ng ng i ly khai là n n nh n. Đ ng th i v n đ ng nh ng c ch b o v nh n quy n qu c t tìm c h i và kh th nh các c c u y tr ng tr đích đáng nh ng th ph m l m đ ng quy n l c đ theo đ u i nh ng hành vi xâm ph m có h th ng, th ng tr c và qui mô l n nh n quy n, dân quy n trong n c.

Lu t s Nguy n Xuân Ph c: Texas, Hoa K .

1- Chúng ta c n đ ý đ i m n y: tòa án Vi t Nam đã quen x các v án chính tr l y l . Chánh án ch c n tuyên b án l nh theo ... “ngh đ nh” c a “lãnh đ o”. H không quen và coi nh không bi t th t c hình s t t ng. N u có bi t cũng ph i làm ng coi nh không bi t.

Thông th ng, trong phiên toà các v án chính tr , các lu t s bào ch a tha h hùng bi n đ bi n h cho b cáo. Cu i cùng ông chánh án ch c n đ c “ngh đ nh” c a “lãnh đ o” đ tuyên án. Ông chánh án không ph i là ng i c m cân n y m c phiên toà, đ lo cho công lý đ c thi hành. Ông không đóng vai quan toà đ cân nh c đúng hay sai, vô t i hay ph m t i. Ông không c n xem xét b ng ch ng cáo bu c. Thành ra x v án l n, nh g i Vi t Nam cũng r t g n nh , chóng vách.

Phiên toà c a Cù Huy Hà Vũ r t khác nh ng phiên toà tr c đây. Trong phiên toà n y các lu t s b cáo yêu c u quan toà ph i đ a ra b ng ch ng bu c t i theo yêu c u c a đ i u 214 b lu t hình s t t ng. Đ i u n y đòi h i chánh án ph i có quy t đ nh ngay trong phiên toà. Chuy n n y tr c nay ch a có nên quan toà r t lúng túng. N u ông ta cho phép tr ng bày b ng ch ng nh ng t i danh cáo bu c CHHV ph i đ c đ a lên công lu n thì m t lo t các v n đ căn b n c a ch đ ph i đ c đ a ra bàn cãi. Nào là giá tr c a ch nghĩa Mác Lê, nhân dân có ch p nh n ch nghĩa Mác Lê hay không, v n đ đ i u 4 có h p hi n và h p pháp hay không, ng òi dân có quy n ki n th t ng không v.v.. Đó là ch a k m x đ i u 88 BLHS. Th nào là ch ng, th nào là chính quy n nhân dân? T v n đ chính quy n nhân dân ng òi ta có th đ t l i giá tr c a hi n pháp. Nh ng mâu thu n trong hi n pháp nh quy n t do c a ng i dân, v n đ quy n h n c a ĐCSVN đ ng lên trên quy n c a Qu c H i, v n đ ĐCSVN không có gi y phép ho t đ ng v.v. M t lo t nh ng v n đ c n m x và cân nh c.

Lu t s Tr n Vũ H i, đ c trang b b ng đ i u 214 BLHSTT, đã d i ông chánh án t i b n. Ông chánh án không bi t ph i ph n ng th nào cho v a lòng lãnh đ o nên nên ch i luôn lu t... r ng. Ông ph i đ u i lu t s Tr n Vũ H i ra kh i toà. T c là chánh án thà làm sai nh ng b o v đ c “đ ng”.

Đ i u đ c bi t ở đây là các lu t s bào ch a cho t i n sĩ Cù Huy Hà Vũ r t b n lĩnh và n m r t v ng th t c t t ng h n ông quan toà. Do đó, đáng l phiên toà ph i đ c hoãn đ gi i quy t nh ng v n đ do lu t s bào ch a đ a ra, thì ông chánh án Ch nh theo thói quen c đ c “ngh quy t k t án” đ cho xong chuy n.

Hi n t ng n y đã đ c báo chí qu c t đ ng t i, và có th ông chánh án Nguy n H u Chính s đ c đi vào l ch s th gi i nh là m t v chánh án có kh năng đ c “ngh quy t k t án” can đ m nh t, b t k th t c hình s và lu t pháp nhà n c.

2- Chúng ta bi t là h th ng lu t pháp Vi t Nam là th trang trí cho ch đ đ làm cho ra v v n minh v i ng i ta khi mình h i nh p vào th gi i v n minh c a nhân lo i. Nh ng b n ch t

v_i n là n_i n lu_t pháp l_y ch_i nghĩa Mác Lê làm t_i t_i ng ch_i đ_o, đ_a vào, l_y b_o l_c đ_u tranh giai c_p và h_i n thù giai c_p (trong tr_i ng h_p n_y là b_o l_c pháp q_y n) đ_o tr_i n áp nh_{ng} ng_o òi khác chính k_i n.

Cái ti_n b_i c_a h_i th_{ng} toà án Vi_t Nam gi_{ng} nh_i m_t m_i bán cá đanh đá (xin l_i gi_i kinh doanh th_y s_n, vì ng_o i Vi_t quen thói ví von n_y) b_{ng} đ_{ng} trúng s_i đ_o c vào giai c_p th_{ng} l_u xã h_i. Bà ta “c_i thi_n” đ_i s_{ng} b_{ng} cách đi xe Rolls Royce, Lexus, m_c áo qu_n Versace, R. Lauren, đeo ví Gucci, Louis Vuitton, tô son trét ph_n hàng hi_u Chanel, Lancome v.v..., nh_{ng} đ_{ng} chuy_n là ch_i theo k_i u hàng t_{om} hàng cá. T_i c là ch_i thay đ_i b_i ngoài mà b_i n ch_i t v_i n không thay đ_i.

Nói chung là mu_n xét m_t h_i th_{ng} toà án có ti_n b_i không, chúng ta ph_i xem nh_{ng} c_i cách c_a nó có đ_n t_i m_t h_i th_{ng} toà án đ_o c l_p hay không.

Montesquieu nói: “N_i nào ngành hành pháp, l_p pháp và xét x_i đ_{ng} d_o i m_t ng_o i hay m_t t_p đoàn thì n_i i y không có t_i do vì h_i u qu_i c_a nó là m_t t ch_i đ_o đ_o c tài chuyên chính”.

Kho_n 1 c_a Tuyên Ngôn Quy_n Lâm Ng_o i c_a Pháp nh_i n đ_{nh} nh_i sau: “B_i t c_a xã h_i nào không có s_i phân quy_n thì coi nh_i không có hi_n pháp.” (Any society in which ... the separation of powers is not observed has no constitution.)

Y H_i Nhân Quy_n Liên Hi_p Qu_c nh_i n đ_{nh} r_{ng} m_t h_i th_{ng} toà án đ_o c l_p là đi_u ki_n tiên kh_i và thi_t y_u đ_o b_o v_i nhân quy_n và b_o đ_o m không có s_i k_i th_i trong vi_c thi hành công lý. (an independent judiciary is an “essential prerequisite for the protection of human rights and for ensuring that there is no discrimination in the administration of justice”.) – (Resolution 1994/41 of the United Nations Human Rights Commission. See (1994) 20 Commonwealth Law Bulletin 957.)

Theo nh_{ng} tiêu chu_n nói trên thì Vi_t Nam hoàn toàn không có ti_n b_i gì h_t.

Ngay c_a sinh ho_t trí th_c c_a gi_i lu_t s_i, chánh án cũng không có đ_u hi_u nào v_i thay đ_i t_i duy. Cho đ_n gi_i v_i n ch_i a có nh_{ng} quan toà có t_i duy r_{ng} m_i v_i công lý, nhân b_i n và

nhân quy n. Ch a có s t tr ng trong h th ng toá án. Ch ng h n m t đ ng viên CS không th ng i gh chánh án x m t ng i b t đ ng ý ki n v i ch nghĩa c ng s n. Đó là tr ng h p mâu thu n quy n l i. Sau 25 năm đ i m i ch a có m t tác ph m hay lu n đ pháp lu t nào ti n b h n th i k đ u tranh giai c p c a 1950-1990. Cho đ n bây gi v n ch a có m t v án nào đ c x có tính cách đ t phá theo tiêu chu n công lý và nhân quy n qu c t .

3- Nh ng lu t s g c Vi t n óc ngoài có may m n ti p c n v i h th ng công lý t ng đ i hoàn ch nh c a th gi i. Chúng ta đang s ng trong th gi i liên l p và chúng ta không th cho r ng công lý và nhân quy n th gi i không th đ n v i nhân dân Vi t Nam. Chúng tôi nghĩ r ng vai trò c a chúng tôi là b c nh p c u đ nh ng giá tr v công lý và nhân quy n ph quát c a th gi i ph i th t s đ c tôn tr ng i Vi t Nam. Các cu c v n đ ng qu c t t i H i Đ ng Nhân Quy n hy v ng s giúp Vi t Nam c i thi n đ c h th ng toà án trong t ng lai.

Cha ông c a chúng ta đã hy sinh bao nhiêu th h nh m m c đích xây đ ng m t xã h i công b ng văn minh cho con cháu ch không ph i đ xây đ ng m t h th ng toà án ng i x m trên công lý, ph nh giá tr văn minh c a loài ng i. Chúng ta th h i các v ti n b i cách m ng thì bi t. Chúng ta không th ti p t c đ Vi t Nam ti p t c t t h u v h th ng toà án nh th . Do đó, nhi m v c a chúng tôi là luôn luôn ti p tay v i đ t n c Vi t Nam, cũng nh gi i lu t gia Vi t Nam, xây đ ng cho đ c m t n toà án đ c l p trong m t ch đ tam quy n phân l p.

Nh ng v án vi ph m nh ng nguyên t c công lý, nhân quy n, n n đ c l p toà án s đ c chúng tôi ti p tay đ a ra H i Đ ng Nhân Quy n c a Liên Hi p Qu c. H s nhân quy n Vi t Nam càng ngày càng dày thì áp l c c a qu c t càng cao, và c h i đ đ t n c có đ c h th ng toà án đ c l p công b ng càng nhi u h n. B i vì công lý luôn luôn chi n th ng.

Lu t s Nguy n T ng Tâm: San Jose, Hoa K .

1- Vi c m t v chánh án ch t a phiên tòa ra l nh cho nhân viên an ninh tòa án (công an) áp gi i (đu i) m t lu t s đang bi n h cho b can ra kh i tòa vì không đ ng ý v i ph ng cách bi n h c a v lu t s đó (ti p t c phát bi u trong khi b chánh án gõ chuông ch n h ng không cho nói h t ý) là đi u m y hôm nay tôi truy tìm trên r t nhi u trang m ng lu t pháp trên th gi i (google) nh ng không th y. Tôi ch tìm th y m t v duy nh t t i Austin, Texas, Hoa K , Lu t s Adam Repos, 33 tu i (lúc x y ra n i v) trong lúc bi n h cho thân ch đã có hành vi t c t u đ i tr c m t chánh án (đ ng tác gi th dâm: simulated masturbatory gesture) nên đã b v n chánh án Jan Breland ra l nh nhân viên an ninh tòa án còng tay mang ra kh i phòng x . Sau

đó, trong m t phiên x b i m t chánh án khác, lu t s Adam b 90 ngày tù. Nh ng lý do c a vi c đ u i lu t s Adam ra kh i phòng x là vì m t vi ph m hình s c a cá nhân v lu t s đó ch không liên can t i phong cách bi n h c a ông ta. Trong v án Cù Huy Hà Vũ, lu t s bi n h cho ông Hà Vũ b đ u i kh i phòng x vì v chánh án không đ ng ý v i phong cách bi n h c a v lu t s. S ki n này trên th gi i, nh ng n c vẫn minh ch a t ng có. [Lawyer Held in Contempt of Court for Pretending to Masturbate-]

- Thêm n a, vi c đ u i m t v lu t s đang bi n h ra kh i tòa m t cách b t công nh v y cũng ch ng t v chánh án đó không quan tâm t i quy n l i c a b can. Trong khi, quan tâm t i quy n l i c a b can cũng n m trong nhi m v c a chánh án, đ b o đ m r ng b can đ c h ng m t s xét x công b ng.

- S ki n tòa ti p t c phiên x v i m t mình b can không có lu t s đ i di n, trong khi ba v lu t s bi n h còn l i ph n đ i b ng cách r i b phòng x cũng là m t s ki n tôi không tìm th y trên trang m ng lu t pháp nào. S ki n lu t s bi n h ph n đ i chánh án b ng cách r i phòng x thì cũng t ng th y trên th gi i, ngay c tr c tòa án qu c t The Hague. Đáng l , trong tr ng h p đó, n u bi t tôn tr ng quy n l i c a b can, tôn tr ng lu t pháp, thì v chánh án đó ph i ng ng phiên x và tri u t p m t phiên x khác, trong đó ra l nh tri u t p các lu t s bi n h ra tr c tòa. (1)

2- Khoan nói t i cái án tù. Theo tôi hi u, câu h i c a ch mu n ng i đ c h i so sánh ph ng cách x án trong v Cù Huy Hà Vũ v i các v án tr c đây.

Tôi có theo dõi, qua báo chí nhà n c, t ng thu t các phiên x t th i sau 1975, l n l t qua nhi u th i gian thì cho t i nay, tôi th y phong cách tòa án trong v x ông Cù Huy Hà Vũ đã có nhi u ti n b . Tôi l y cái m c sau 1975 là th i gian đ u tiên tôi ti p c n v i h th ng t pháp X h i Ch Nghĩa. Lúc đó, tr c tòa, b can không ch b đ i di n Vi n Ki m Sát, gi quy n công t , k t án, mà còn b c chánh án lên án (tr c khi nghe lu t s bi n h hay b can t bi n h), đ ng còn b c lu t s cũng lên án. Vào th i đó, báo chí t ng thu t r ng, ‘lu t s có nhi m v ch cho b can th y rõ thêm t i c a mình đ mà ăn năn h i c i!’ Bây gi , cho t i tr c v Cù Huy Hà Vũ, thì phong cách xét x đã có khá h n là ‘Lu t s không còn nhi m v ch cho b can th y rõ thêm t i c a mình đ ăn năn h i c i n a!’ Nh ng mà lu t s v n còn m t h n ch là ‘lu t s có phong cách bi n h nh n t i cho b can r i sau đó xin tòa khoan h ng’. Ví d m i nh t là v lu t s Tr n Lâm bi n h cho b can Vi đ c H i, trong v án t ng t nh ông Hà Vũ. Phong cách bi n h ‘nh n t i cho b can r i xin tòa án khoan h ng’ cho th y lu t s bi n h kém kh năng, và là phong cách gi t ch t b can, nh t là trong các v án chính tr . Vì m t khi đã cho b can nh n t i r i xin tòa án khoan h ng, t c là v m t tinh th n đã tiêu di n ý chí tranh đ u cho t do, dân ch c a b can. V m t qu c t , tri t đ ng các c quan hay chính ph

qu c t can thi p tr t do cho b can. Vì n u qu c t can thi p thì nhà n c ch c n đ a ra b n nh n t i và xin khoan h ng c a b can và lu t s bi n h là qu c t h t đ ng can thi p. Nhà n c s nói r ng, b can nh n t i, lu t s c a b can cũng nh n t i, tòa án chúng tôi x đúng qui trình pháp lý, b n án tòa án tuyên là nh trong khung án qui đ nh trong lu t. Nh v y là chúng tôi đã nhân đ o l m r i, chúng tôi đâu có vi ph m nhân quy n đâu mà các ông can thi p!?

Cho t i v án Hà Vũ này, thì b can ch còn b 2 phe k t án thôi. Đó là đ i di n Vi n Ki m Sát và chánh án (tr c khi nghe bên b cáo bi n h). Còn lu t s bi n h đã bi t cách bi n h “không nh n t i”, đ ng th i bi t nêu lên các lu n ch ng pháp lý đ “t n công” chánh án. Nh v y, v phía lu t s bi n h , trong v Cù Huy Hà Vũ đã có nhi u ti n b . Có th cho nhóm 4 lu t s bi n h cho ông Cù Huy Hà Vũ m t đi m son. B n v lu t s đó đã hành x đúng nh tiêu chu n c a các lu t s t i các qu c gia văn minh. Nh ng v phía chánh án thì v n còn h n ch quan tr ng nh m y ch c năm qua là, Chánh án v n đ ng l m v trí: thay vì chánh án ph i đ ng trung dung, không nghiêng bên lu t s bi n h mà cũng không nghiêng bên đ i di n Vi n Ki m Sát, thì ở đây, cũng v n nh t ngày nhà n c Xã h i ch nghĩa m i ra đ i t i gi , chánh án không b o đ m cho b can m t phiên x công b ng mà l i v cùng phe v i đ i di n Vi n Ki m Sát, đ bu c t i b can (tr c khi cho b can lên ti ng bi n h).

3- Đ tr l i câu h i này, đi u đ u tiên tôi ph i kh ng đ nh r ng, m t khi đã đi vào con đ ng “tranh đ u cho t do, dân ch ” cho nhân dân trong m t m t nhà n c c ng s n đ c tài nh Vi t Nam hi n nay, t c là nh ng ng i t ch n con đ ng b t đ ng chính ki n ph i bi t r ng mình đã t ch n con đ ng cam go, con đ ng hy sinh, con đ ng “quy t t cho t qu c quy t sinh”, con đ ng tù t i. Hy v ng m t can thi p c a qu c t đ chính quy n ph i tr t do cho mình là ít ph n trăm l m. Chính quy n Vi t Nam s ch ch u lép tr c áp l c c a qu c t khi nào h c n m t đi u gì đó t qu c t , ví d mu n đ t đ c m t vi n tr nào đó, hay mu n đ c gia nh p m t t ch c qu c t nào đó, ví d nh khi mu n gia nh p t ch c qu c t WTO v.v..

Nh ng ng i Vi t h i ngoi, nói chung, ch không c gì các lu t s hay lu t gia, th m phán, có th h tr các nhà b t đ ng chính ki n trong n c b ng cách v n đ ng v i chính quy n n i h c trú làm áp l c đòi nhà c m quy n Vi t nam tr t do cho các nhà b t đ ng chính ki n trong n c. Nh ng k t qu ra sao thì tôi đã v a trình bày ở trên.

Riêng đ i v i nh ng ng i am t ng chuyên môn pháp lý nh các lu t s , th m phán, lu t gia (nh ng ng i đ c đào t o chuyên môn pháp lý nh ng hi n nay không làm lu t s hay th m phán) thì có th đóng góp nh ng bài phân tích pháp lý c a v án và đ ra nh ng lu n ch ng bi n h đ góp ý cho lu t s bào ch a cho các nhà b t đ ng chính ki n.

Nh ng trong tình hình h th ng pháp lý hi n nay c a Vi t Nam, thì nh ng b n án th ng đã đ c đ ng b tòa án qui đ nh s n, cho nên không ai kh d i mà tin r ng nh ng bi n h pháp lý h u lý có th cãi tr ng án cho b can. Nh ng nh ng v t ch n con đ ng b t đ ng chính ki n, m t khi đã n m đ c đ y đ các lu n ch ng pháp lý bênh v c hành đ ng c a mình thì h cũng yên tâm, b i v h th y s hy sinh c a h r t h u ích cho nhân dân, cho đ t n c. Nh t trong l ch s , nh ng con ng i đã đi vào con đ ng cách m ng, con đ ng tranh đ u, nh các nhà b t đ ng chính ki n, cũng nh nh ng chi n sĩ ngoài tr n ti n, th ng thì không ng i hy sinh, mà ch s nh ng hy sinh c a h vô ích. Nh ng lu n ch ng pháp lý h u lý c a gi i lu t s , th m phán, lu t gia h i ngoi s giúp cho nh ng nhà b t đ ng chính ki n th y rõ s h u ích, s cao c , c a con đ ng h l a ch n.

Thêm n a, n u nhìn v lâu v dài, thì nh ng bài h c chuyên môn pháp lý rút ra t nh ng bài phân tích pháp lý c a các v án trong n c s d n d n nâng cao trình đ pháp lý c a dân chúng nói chung, trong đó có c cán b đ ng và cán b t pháp c a nhà n c nh đ i di n vi n ki m sát, chánh án, giáo s đ i h c lu t, các sinh viên lu t. Nh ng bài phân tích pháp lý c a các lu t s , th m phán, lu t gia h i ngoi, v lâu v dài s đóng góp l n cho công cu c v n đ ng c i t h th ng pháp lý t i Vi t Nam. M t khi Vi t Nam đã ch p nh n c i t toàn b h th ng pháp lý c a mình thì cũng là lúc toàn th các nhà b t đ ng chính ki n, tranh đ u cho t do, dân ch cho đ t n c, cũng đ c b c ra kh i nhà tù, ng ng m t lên mà th y r ng s hy sinh c a mình qu th t là quý giá và đ c nhân dân trân tr ng!